

14. Māximō _____ [= ārdentī studiō] Trōiānī nāvēs solvērunt et lītus dēseruērunt.
 15. Rēs _____ est quae facile mūtātur.
 16. _____ est trabs nāvis infīma.
 17. *Synōnyma*: _____ ire et sē praecipitāre; _____ et lūcēre; _____ et ārdēre.

Exercitium 9

1. Quōmodo Trōiānī iussa deōrum exsequuntur? ...
2. Quid vīdit Dīdō ex summā arce prōspiciēns? ...
3. Num Aenēās precibus rēgīnae commōtus est? ...
4. Quid tum infēlix Dīdō facere cōstituit? ...
5. Quae prōdigia eam terrēbant? ...
6. Quid Dīdō sorōrem suam rogāvit? ...
7. Quās rēs super rogum pōnī iussit? ...
8. Num Anna cōsiliū sorōris intellēxit? ...
9. Ubi Dīdō deōs precābātur? ...
10. Noctū dum aliī dormiunt quid ēgit rēgīna? ...
11. Cūr Trōiānōs classe persecuī nōluit? ...
12. Quī deus Aenēae in somnīs appāruit? ...
13. Quid Mercurius Trōiānōs facere iussit? ...
14. Quōmodo Aenēās fugam festīnāvit? ...

Lēctiō IV

genetīvus

1. meī nostrī
2. tuī vestrī
3. suī

miserērī, oblīvīscī,
 meminisse + *gen*
 amor, memoria, imāgō
 + *gen*

Lēctiō quārta: versūs 218-299

Exercitium 10

Exempla:

Dīdō Aenēam ōrat ut suī misereātur: “Miserēre meī!” Aenēās:
 “Profectō tuī misereor, Dīdō.” Aenēās Dīdōnīs miserēbātur, sed
 tamen eam reliquit.

Hostēs: “Victī sumus. Miserēre nostrī, victor!” Victor: “Ego vestrī
 nōn misereor!” Victor hostiū victōrum nōn miserētur.

1. Dīdō: “Nōlī me __ oblīvīscī!” Dīdō timet nē Aenēās su __ oblīvīscātur.
2. Aenēās: “Numquam tu __ oblīvīscar. Semper tu __ meminerō. Sed amor tu __ mē hīc tenēre nōn potest.”
3. Nautae: “Miserēminī nostr __, pīrātae!” Pīrātae: “Nōs vestr __ nōn miserēmur.” Pīrātae naut _____ nōn miserentur.
4. Ariadna: “Sōla dēserta sum. Nēmō me __ miserētur!” Bacchus: “Equidem tu __ misereor, Ariadna. Ob amōrem tu __ tē hinc mēcum dūcam.”
5. Dīdō: “Utinam infantem dē tē habērem, quī memoriā tu __ referret mihi!” Fīlius memoriā patr __ referre potest.
6. Syra: “Nōlō in speculō imāginem aspicere me __!”
7. Dīdō: “*Vixī et quem dederat cursum fortūna perēgī et nunc magna me __ sub terrās ībit imāgō.*”

Exercitium 11

1. Dīdō cum Aenēam abīre vidēret “_____ [= ō], Iuppiter!” ait
“Abībit _____ [< advenīre]?”
2. Dīdō intellegit Aenēam sibi _____ [= sē ēlūsisse].
3. Iūnōnem et Furiās _____ [*f* < ultor] invocat.
4. Precātur ut Aenēās in bellō cadat _____ atque ut aliquī
ultor _____ [= oriātur] quī Trōiānōs persequātur.
5. Oculōs _____ [< sanguis] volvēns rogam cōnscendit et
nōtō _____ [= lectō, torō] incubuit.
6. _____ [= ultima] eius verba fuērunt: “*Sīc iuvat īre sub
umbrās!*”
7. In Siciliā, cum annus _____ ex fūnere Anchīsis,
Aenēās lūdōs magnificōs apparāvit.
8. _____ est pīlum quod procul iacitur.
9. Imperātor _____ [< fortis] mīlitum laudat.
10. Vir quī patriam relinquit ut novam terram incolit _____
dīcitur.
11. Hic liber ad _____ [< ūtī] discipulōrum scrīptus est.
12. *Tū regere imperiō populōs, Rōmāne, _____ [< meminis-
se]! Hae tibi erunt artēs: pācisque _____ mōrem, par-
cere subiectīs et _____ superbōs.*

Exercitium 12

Exemplum: Pudet eum ita fēcisse = Pudet eum factī suī.

1. Dīdō: “Taedet mē vīv_____” = “Taedet mē vīt_____.”
2. Dīdōn_____ vīv_____ taedēbat = Dīdōn_____ vīt_____ taedēbat.
3. Mīlitēs Rōmānī fūgērunt! Mīlit_____ Rōmān_____ fūg_____ pudet
= Mīlit_____ Rōmān_____ fug_____ su_____ pudet.
4. Cōnsul iniūriam fēcit. Cōnsul_____ paenitet iniūriam fēc_____
= Cōnsul_____ paenitet iniūri_____ su_____.
5. Discipulus prāvē scrīpsit (mendum fēcit). Discipul_____ prāvē
scrīps_____ pudet; discipulus, qu_____ mend_____ su_____ pudet, sē excūsāt.
6. Fēmin_____ Trōiān_____ longē err_____ taedēbat. Fēminae, qu_____
long_____ errōr_____ taedēbat, nāvēs incendērunt.
7. Fēminae in Siciliā relictæ sunt, etsī e_____ male fēc_____ paenitē-
bat = ... etsī e_____ malefici_____ su_____ paenitēbat.

Exercitium 13

1. Unde Dīdō prōspexit classem Trōiānōrum prōcēdentem? ...
2. Num quid fēcit ut nāvēs cursū prohibēret? ...
3. Quid rēgīna sē facere potuisse dīxit? ...
4. Quās deās Dīdō invocāvit? ...
5. Quod fātum optābat Aenēae? ...
6. Quid posterōs suōs Karthāginiēnsēs hortāta est? ...
7. Quid fēcit Dīdō postquam rogam ascendit? ...

advena
colōnus
cubīle
dēbellāre
exorīrī
fortitūdō
iaculum
illūdere
impōnere
īnsepultus
mementō!
novissimus
praeterīre
prō!
sanguineus
ultrīx
ūsus

verba impersōnālia
pudet, taedet, paenitet
+ acc + *īnf* / *gen*
verbum impersōnāle
= cui dēsunt persōnae
praeter 3 sing, ut
licet, oportet, pudet

16. Populusne Rōmānus hoc facinus probāvit? ...
 17. Quī iūdicēs perduelliōnem iūdicant? ...
 18. Quid est pōmērium? ...

Lēctiō tertia: versūs 154-230

Exercitium 7

Mūtā ōrātiōnem obliquam ('...') in rēctam ("...") aut rēctam in obliquam!

Exemplum: Horātius dīxit 'sē ad populum prōvocāre': "Ad populum prōvocō."

1. Hōrātius pater prōclāmāvit 'sē filiam suam iūre caesam iūdicāre!': "_____ filiam _____ iūre caesam iūdicā!"
2. Mettius Fidēnātibus 'sē ad eōs trānsitūrum esse' prōmīsit: "Ad _____ trāns _____, Fidēnātēs!"
3. Eques nūntiat rēgī 'abire Albānōs!': "Ab _____ Albān _____!"
4. Rēx eum 'redire in proelium' iubet: "Red _____ in proelium!"
5. Tullus dīxit 'suō iūssū circumducī Albānum exercitum': "_____ iūssū circumduc _____ Albān _____ exercit _____."
6. Post proelium rēx dīxit 'iniussū _____ Albān _____ subi _____ ad montēs': "Iniussū meō Albānī subiēre ad montēs"
7. Latīnus Trōiānōs interrogāvit 'unde venī _____ et quid quaer _____': "Unde ven _____ et quid quaer _____?"
8. Trōiānī respondērunt 'sē Trōiā ven _____ et novam sēdem quaer _____': "Trōiā ven _____ et novam sēdem quaer _____."

Exercitium 8

1. Duumvirī, _____ sevērissimī, Horātium _____ [= poenam meruisse iūdicāvērunt].
2. Līctor manūs eius _____ et collō _____ inicere ius-sus est.
3. Horātius vērō ad populum _____, ut novum iūdicium fieret.
4. _____ [< prōvocāre] factā, in eō iūdicīō pater Horātīi senex _____ [= pūblicē clāmāvit] 'filiam suam iūre caesam esse'!
5. Pater filium suum, quem modo _____ [< decus] ovantem-que victōriā vīderat, inter verbera et _____ [< cruciāre] vidēre nōluit, nec populus Rōmānus tam _____ [= foedum] spectāculum ferre potuit.
6. Ergō populus tam grave _____ neglēxit ac _____ [< liberāre] urbis Rōmae _____ [↔ condemnāvit].
7. Virtūs Horātīi eum ā tantā _____ supplicīi [= ā tam foedō supplicīō] dēfendit.
8. Mettius, cum iram _____ [= populī] Albānī sentīret, prāvīs cōsiliīs animōs _____ [= civium] sibi _____ temptāvit.

Lēctiō III

ōrātiō rēcta: ipsa verba loquentis ("...")
 ↔ ōrātiō obliqua ('...')

obliquus -a -um:
 / līnea obliqua
 | līnea rēcta

absolvere
 circumducere
 citātus
 colligāre
 condemnāre
 cōfluere
 cornū
 crīmen
 cruciātus
 decorāre
 dēficere
 dēfōrmis
 dirigere
 foeditās
 interclūdere
 iūdex
 laqueus
 liberātor
 palam
 populārēs
 prōclāmāre
 prōditiō
 prōvocāre
 prōvocātiō
 reconciliāre
 sēnsim
 trepidātiō
 vulgus

Lēctiō grammatica

Lēctiō grammatica: versūs 326-359

Exercitium 9

Ex hīs verbīs *incohātīva* faciēda sunt additō suffixō *-(ē)scere* ad thema praesentis:

1. ārdēre > ex _____, ex _____ isse
2. fervēre > dē _____, dē _____ isse
3. gemere > in _____, in _____ isse
4. horrēre > co _____, co _____ isse
5. latēre > dē _____, dē _____ isse
6. lūcēre > il _____, il _____ isse
7. pallēre > _____, _____ isse
8. pavēre > ex _____, ex _____ isse
9. rigēre > ob _____, ob _____ isse
10. rubēre > ē _____, ē _____ isse
11. stupēre > ob _____, ob _____ isse
12. tacēre > con _____, con _____ isse
13. timēre > per _____, per _____ isse
14. tremere > con _____, con _____ isse
15. valēre > con _____, con _____ isse

Exercitium 10

Ecce *strophē Sapphica* cuius singulī versūs notīs in pedēs (*trochaeōs*, *spondēōs*, *dactylōs*) dīvisī sunt:

Pōne | mē pig|rīs ubi | nūlla | campīs

arbo|r[^]aestī|vā recre|ātu|r[^]aurā,

quod la|tus mun|dī nebu|lae ma|lusque

Iuppite|r[^]urget;

Eōdem modō notandī sunt hī versūs:

1. pōne sub cur rū nīmī um pro pīnquī
2. sōli s[^]in ter rā domi bus ne gātā:
3. dulce rīden tem Lala gēn[^]a mābō,
4. dulce lo quentem!

Exercitium 11

1. cohorrēscere, co _____ isse
2. cōnectere, cō _____ isse, cō _____ um esse
3. obsurdēscere, ob _____ isse
4. ingemēscere, in _____ isse
5. obrigēscere, ob _____ isse
6. offendere, of _____ isse, of _____ um esse
7. reprimere, re _____ isse, re _____ um esse